

MIROVINSKI VODIČ

hzm

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

GODINA V., BROJ 10, LISTOPAD 2008.

PRILOG HRVATSKOM UMIROVLJENIČKOM LISTU

SADRŽAJ

- Održana 5. sjednica Upravnog vijeća HZMO-a
- Od sljedeće godine bez mirovinskog doprinosa na drugi dohodak umirovljenika
- Povećanje najnižih mirovina
- Važno je znati
- Statistika

ODRŽANA 5. SJEDNICA UPRAVNOG VIJEĆA

Dana 1. listopada 2008. održana je 5. sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na kojoj je Upravno vijeće usvojilo Izvješće o financijskom poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za razdoblje siječanj-lipanj 2008., te Izvješće o odnosima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje s osiguranicima i korisnicima

mirovine u 2007. godini.

Na sjednici su donesene i Odluka o usvajanju Izmjena i

dopuna financijskog plana Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2008., Odluka o davanju prethodne suglasnosti ravnatelju Zavoda za sklapanje ugovora o ustupanju radova na rekonstrukciji, dogradnji i opremanju poslovne zgrade HZMO-a u Karlovcu, kao i odluke o nabavi računalne opreme, laserskih pisaača i servera za potrebe Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

OD SLJEDEĆE GODINE BEZ MIROVINSKOG DOPRINOSA NA DRUGI DOHODAK UMIROVLJENIKA

Novim Zakonom o doprinosima (objavljen u «Narodnim novinama» broj 84 od 18. srpnja 2008.) koji će se primjenjivati od 1. siječnja 2009. propisana je obveza plaćanja doprinosa za financiranje obveznih osiguranja, vrste doprinosa, stope i rokovi za obračun i plaćanje doprinosa, obveznici doprinosa, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa, te ostala pitanja vezana uz poslove prikupljanja i uplate doprinosa. Prema odredbama ovoga novog zakona (kojim se stavlja izvan snage postojeći Zakon o doprinosima za obvezna osiguranja) od 1. siječnja 2009., korisnici mirovine oslobođeni su od plaćanja doprinosa na drugi dohodak (honorari i drugi

primici na temelju ugovora o djelu) koji ostvaruju obavljajući različite povremene poslove. Tako će poslodavci za povremene poslove lakše zapošljavati korisnike mirovine jer neće za njih morati plaćati doprinose za mirovinsko osiguranje.

Novim Zakonom o doprinosima propisane su iznimke od obveze plaćanja doprinosa na primitke od kojih se utvrđuje drugi dohodak od nesamostalnog rada, pa osim umirovljenika koji su korisnici mirovine, doprinos za mirovinsko osiguranje neće se plaćati ni na naknadu za autorsko djelo, isporučeno umjetničko djelo, potporu obitelji za slučaj smrti radnika i dr. Također se od obveze plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje izuzimaju osobe koje obavljaju domaću radinost kao sporedno zanimanje, a istovremeno su korisnici mirovine.

Za staž osiguranja koji se računa korisnicima mirovine na temelju ostvarenog drugog dohotka (u razdoblju od 1. siječnja 2003. do 31. prosinca 2008.) primjenjuju se odredbe Zakona o doprinosima za obvezna osiguranja i Zakona o mirovinskom osiguranju.

POVEĆANJE NAJNIŽIH MIROVINA

Osiguranicima kojima se mirovina određuje prema Zakonu o mirovinskom osiguranju koji je stupio na snagu od 1. siječnja 1999. a koja je niža od najniže mirovine određuje se najniža mirovina.

Najniža mirovina nije uvjetovana mirovinskim cenzusom, usklađuje se kao ostale mirovine, a osiguranik nema pravo na najnižu mirovinu za vrijeme zaposlenja niti obavljanja samostalne djelatnosti.

Od 1. siječnja 2008., prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju razina najniže mirovine podiže se na način da se mirovina određuje u jednakoj svoti za sve godine mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće. Također se smanjuje polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine (pa tako i najniže) s 0,34% na 0,15%, odnosno s 20,4 na 9% za pet godina ranijeg umirovljenja.

Veću, najnižu mirovinu dobit će umirovljenici koji su u mirovinu otišli nakon 17. prosinca 2002. sa stažem većim od 30 godina jer je tada donijeta odredba Zakona kojom se staž iznad 30 godina vrednovao upola manje.

Primjerice, najniža mirovina za 35 godine staža (i mirovinski faktor 1) trenutno iznosi 1.773,85 kn, a nakon ponovnog određivanja iznositi će 1.910,30 kn.

Pripadajuće razlike mirovine (od 1. siječnja 2008.) bit će isplaćene u studenome 2008.

OTVORENI TELEFON: 0800 63 63 63 | POZIVNI CENTAR: 01 - 48 91 666 (DOSTUPNI RADNIM DANOM OD 8 DO 16 SATI)

PODSJEĆAMO – VAŽNO JE ZNATI

Dodatak na mirovinu za nove umirovljenike

Zakon o dodatku na mirovine, ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, stupio je na snagu 7. kolovoza 2007., a korisnicima dodatak pripada od 1. listopada 2007. i određuje se automatskim putem, bez donošenja posebnog rješenja o dodatku.

Pravo na dodatak imaju samo oni korisnici kojima je mirovina priznata i određena isključivo prema ZOMO-u (tzv. općem propisu). Tako su se mirovine novih korisnika mirovine prema ZOMO-u povećale od 4 do 27%, ovisno o godini priznanja prava na mirovinu. Umirovljenima tijekom 2008. godine mirovine će biti veće 25,9 %, na mirovine ostvarene u 2009. godini dodatak će iznositi 26,4%, a oni koji u mirovinu odu 2010. i kasnije imat će 27% veće mirovine. Dodatak na mirovinu usklađuje se redovito, kao i mirovine.

Dodatak na mirovinu ne određuje se na svotu najniže, niti najviše mirovine.

Korisnicima najniže mirovine dodatak se određuje na stvarnu svotu mirovine prema ostvarenim plaćama i ukupnome mirovinskom stažu za određivanje mirovine i isplaćuje se povoljnije pravo, tako da, ako mirovina s dodatkom prelazi svotu do tada priznate najniže mirovine, isplaćivat će se svota mirovine povećana za dodatak, a ako i nakon određenog dodatka iznosi manje od utvrđene najniže mirovine, isplaćivat će se i dalje ta najniža mirovina.

Također, ako svota mirovine s dodatkom prijeđe svotu najviše mirovine, visina dodatka ograničena je zakonski utvrđenom svotom najviše mirovine.

Za obiteljske mirovine postotak dodatka određuje se ovisno o godini u kojoj je ostvareno pravo na mirovinu na temelju koje je kasnije određena obiteljska mirovina.

Zapošljavanje umirovljenika i pravo na isplatu mirovine

Prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju, korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza osiguranja, isplata mirovine se obustavlja, osim u slučaju ostvarivanja tzv. "drugog dohotka", prema propisima o porezu na dohodak, na koji se plaća doprinos za mirovinsko osiguranje prema propisima o doprinosima za obvezno osiguranje.

To znači da korisnici mirovine (i starosne i invalidske i obiteljske) mogu povremeno raditi prema ugovoru o djelu, ali isplatiatelj primitka obavezan je platiti propisane doprinose i to ne utječe ni na gubitak prava na mirovinu niti na prestanak isplate mirovine za vrijeme takvog rada. Dakle, može se i primati mirovina i raditi prema ugovoru o djelu. Od 1. siječnja 2009. korisnici mirovine oslobođeni su plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje na drugi dohodak.

Što se pak tiče zaposlenja ili obavljanja djelatnosti i korištenja invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti

za rad propisano je da se korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ne obustavlja isplata te mirovine, ali mu se za vrijeme zaposlenja ta invalidska mirovina (koja je priznata zbog smanjene radne sposobnosti) ponovno određuje u novoj visini, pripadajućoj za zaposlene korisnike te mirovine.

Znači, ako se radi o korisniku invalidske mirovine ostvarene zbog profesionalne nesposobnosti za rad, a korisnik te mirovine se zaposli ili ostane u radnom odnosu, činjenica zaposlenja djeluje samo na visinu ostvarene mirovine, a ne na obustavu isplate mirovine.

Korisnicima obiteljske mirovine za vrijeme zaposlenja obustavlja se isplata te mirovine. Naime, propisano je da članu obitelji koji u trenutku podnošenja zahtjeva i ostvarivanjem prava na mirovinu zaposlen ili obavlja djelatnost na osnovi koje je osiguran, obiteljska mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti.

Što se pak tiče korisnika invalidske mirovine, ostvarene zbog opće nesposobnosti za rad, ovi korisnici upravo zbog utvrđene opće nesposobnosti za rad, ne mogu stupiti u radni odnos, ali mogu raditi prema ugovoru o djelu i primati mirovinu.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obrtu, koji je stupio na snagu 10. srpnja 2007. ponovo je omogućeno obavljati domaću radinost i dopunska zanimanja kao posebni oblik obavljanja obrtničke djelatnosti.

U domaćoj radinosti, ili u dopunskom zanimanju, moći će se obrađivati samo predmeti s posebne liste proizvoda (izrada suvenira, igrački, nakita, pletenih košara i sl.) i liste usluga (popravci odjeće i obuće, čišćenje stanova, održavanje vrtova i sl.), koju donosi ministar nadležan za gospodarstvo, rad i poduzetništvo, na prijedlog Hrvatske obrtničke komore. Prihod koji se od takve djelatnosti može ostvariti ograničen je, a osobe koje već imaju registriran obrt ili poljoprivrednu djelatnost za koju vode knjige i plaćaju PDV, ne mogu dobiti odobrenje za kućnu radinost.

Prema novim se propisima u smislu mirovinskog osiguranja korisnici mirovine neće smatrati obrtnicima iako im se odobrenje za rad izdaje na temelju Zakona o obrtu. Izuzimanje umirovljenika iz obveznoga mirovinskog osiguranja za domaću radinost i za dopunsko zanimanje omogućava im da izrađuju proizvode osobnim radom ili obavljaju određene usluge, uz istodobno ostvarivanje prava na mirovinu i poštivanje određenog limita ukupnih bruto primitaka.

Ponovno određivanje mirovine zbog podataka o plaći za 1994. i 1995. godinu

Umirovljenicima kojima su u izračunu mirovinske osnovice u obračun ušle 1994. i 1995. godina poznato je da im je za te dvije godine pogrešno izračunata mirovinska osnovica, jer je plaća koja služi za izračun mirovinske osnovice bila umanjena za doprinose iz plaće i porez na dohodak.

Kada je Ustavni sud svojom Odlukom od 2. prosinca 1998. ukinuo odredbu kojom je tako bila definirana mirovinska osnovica, korisnici mirovina koji su mirovinu ostvarili nakon

1. siječnja 1995. imali su pravo na ponovno određivanje mirovine. Tada je bio određen i rok od šest mjeseci od objave Odluke Ustavnog suda, za podnošenje zahtjeva korisnika mirovine, i zahtjevi su se mogli podnositi do 16. lipnja 1999. Mnogi umirovljenici u tom roku podnijeli su zahtjev, priložili novu tiskanu za plaće M-8, za sporne godine i dobili novo rješenje s većom mirovinom.

Neki umirovljenici nisu znali za tu mogućnost, pa nakon što je Upravni sud RH zauzeo načelno pravno stajalište prema kojemu nema zapreke za izmjenu pravomoćnog rješenja (na temelju članka 122. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju) i nakon protoka utvrđenog roka za podnošenje zahtjeva, omogućeno im je i naknadno rješavanje zahtjeva. Zbog toga se u Zavodu, u skladu sa stajalištem Upravnog suda pozitivno rješava svaki zahtjev podnesen nakon ranije utvrđenog roka od šest mjeseci i ponovo se određuje mirovina.

Produženo osiguranje

Osobe kojima je prestalo obvezno mirovinsko osiguranje mogu se osigurati na produženo (dobrovoljno) osiguranje ako od prestanka obveznog osiguranja nije proteklo više od 12 mjeseci i ako podnesu prijavu na osiguranje u tom roku. Na produženo osiguranje može se osigurati za vrijeme: neplaćenog dopusta, mirovanja radnog odnosa dok dijete ne navrší tri godine života, stručnog usavršavanja ili specijalizacije nakon prestanka ugovora o radu, službe, odnosno obavljanja djelatnosti, nezaposlenosti, privremenog ili sezonskog prekida obavljanja djelatnosti, zaposlenja u inozemstvu u međunarodnim i drugim organizacijama na osnovi međunarodnih ugovora, odnosno kod stranog poslodavca, ako za to vrijeme nije obvezno osigurana u Republici Hrvatskoj, odnosno ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, boravka u inozemstvu kao bračni drug osiguranika - hrvatskog državljanina na radu u inozemstvu, nezaposlenosti pomoraca nakon prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme.

Također se može osigurati osoba koja ima prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske za vrijeme nezaposlenosti nakon prestanka obveznoga mirovinskog osiguranja u državi s kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju, neovisno o tome je li prije obveznog osiguranja u inozemstvu bila osigurana u Republici Hrvatskoj.

Razdoblje provedeno u produženom osiguranju računa se u staž osiguranja. Prema Zakonu o doprinosima za obvezna osiguranja ovi osiguranici su obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa na najnižu mjesečnu osnovicu.

Za zaprimanje prijave nadležna je područna ustrojstvena jedinica Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje prema prebivalištu osiguranika.

Nezaposlenim roditeljima koji nisu osigurani - pravo na staž za odgoj djeteta

Nezaposleni roditelji koji nisu osigurani po drugoj osnovi, a obavljaju roditeljsku dužnost u prvoj godini života djeteta

imaju pravo na uplatu mirovinskog staža iz državnog proračuna tijekom te godine.

Pravo na obvezno mirovinsko osiguranje u prvoj godini života djeteta (članak 15. ZOMO-a) ima većina nezaposlenih roditelja koji nisu osigurani kao radnici, obrtnici, poljoprivrednici, samostalna djelatnost ili možda koriste produženo osiguranje i to pod uvjetom da je dijete hrvatski državljanin, te da zajedno s djetetom imaju prebivalište u Hrvatskoj. Prijavu na mirovinsko osiguranje po toj osnovi roditelji moraju sami predati u područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Zahtjev se može podnijeti tijekom cijele prve godine života djeteta, sve do prvog rođendana, a pravo na osiguranje počinje teći od dana rođenja djeteta. Da bi roditelj podnio prijavu Zavodu ne mora biti prijavljen u evidenciju Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, nebitno je je li ranije bio zaposlen, prima li rodiljnu naknadu i kolika su mjesečna primanja obitelji.

Porez na mirovine

Porez na mirovine obračunava se, u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak na mirovine korisnika kojima mirovina podliježe obračunu poreza uz primjenu osobnih odbitaka.

Za svaki mjesec poreznog razdoblja, oporezuju se mirovine veće od osobnog odbitka koji za umirovljenike koji koriste starosnu i invalidsku mirovinu te za članove obitelji koji koriste obiteljsku mirovinu (osim djece) iznosi od 1. srpnja 2008. najmanje 3.200,00 kn. Osobni odbici priznaju se i za uzdržavane članove obitelji i invalidne članove obitelji, odnosno umirovljenika s invaliditetom te povećavaju osobni odbitak od 3.200,00 kn.

Osobni odbici za koje se povećava osobni odbitak za umirovljenika izračunavaju se u postotku od osnovnoga osobnog odbitka koji od 1. srpnja 2008. iznosi 1.800,00 kn.

Osobni odbici iznose 900,00 kn za uzdržavanog člana obitelji (0,5 osnovnog osobnog odbitka od 1.800,00 kn), 540,00 kn za invalidnost (0,3 osnovnog osobnog odbitka od 1.800,00 kn), 900,00 kn za prvo uzdržavano dijete (0,5 osnovnog osobnog odbitka od 1.800,00 kn), 1.126,00 kn za drugo uzdržavano dijete, (0,7 osnovnog osobnog odbitka od 1.800,00 kn).

Ujedno, osobni odbitak za umirovljenika i uzdržavanog člana obitelji i djecu kojima je utvrđena 100% invalidnost po jednoj osnovi ili koji radi invalidnosti imaju pravo na tuđu pomoć i njegu iznosi 1.800,00 kn, te povećava osobni odbitak za 1,0 osnovnog osobnog odbitka.

POREZNA OSNOVICA	STOPA POREZA
do 3.600,00 kn	15%
od 3.600,00 kn do 9.000,00 kn	25%
od 9.000,00,00 kn do 25.200,00 kn	35%
iznad 25.200,00 kn	45%

PREGLED BROJA KORISNIKA I PROSJEČNIH SVOTA MIROVINA U RUJNU 2008.

VRSTE MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA U KUNAMA UMANJENA ZA POREZ I PRIREZ
I. KORISNICI MIROVINA PREMA ZAKONU O MIROVINSKOM OSIGURANJU *		
starosna	584187	2.340,52
invalidska	243883	1.880,03
obiteljska	236520	1.820,00
UKUPNO	1064590	2.119,39
II. HRVATSKA VOJSKA , prema: Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO, PS i OSO)		
starosna	1973	4.891,85
invalidska	8776	3.026,36
obiteljska	436	3.940,69
UKUPNO	11185	3.391,07
III. KORISNICI MIROVINA KOJIMA JE MIROVINA ODREĐENA PREMA ZAKONU O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI		
Najniža mirovina (čl.31. st.3. ZOPHBDR)**	193	2.215,88
invalidska	47434	5.410,80
obiteljska	12142	7.779,61
UKUPNO	59769	5.881,70
IV. KORISNICI MIROVINA OSTVARENIH PREMA UGOVORU IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE O SURADNJI NA PODRUČJU STRADALNIKA RATA U BOSNI I HERCEGOVINI KOJI SU BILI PRIPADNICI HRVATSKOG VIJEĆA OBRANE I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI - HVO ("NN", BROJ 2/06.)		
invalidska	2966	3.036,40
obiteljska	397	3.519,54
UKUPNO	3363	3.093,44

NAPOMENA: * U svotu mirovine pod točkom I. uključen je zaštitni dodatak uz mirovinu prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (ZOMIO), koji se primjenjivao do 31. prosinca 1998. i dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("NN", broj 79/07.), koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2007.

** Najniža mirovina priznata prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN", broj 174/04.), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2005. U prosječnu mirovinu hrvatskih branitelja uključen je dodatak uz mirovinu prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN", broj 94/01.).

KORISNICI MIROVINA I VISINE MIROVINA, PREMA VRSTAMA MIROVINA U RUJNU 2008.

SKUPINE SVOTA MIROVINA	M I R O V I N A							
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA
0	1	2	3	4	5	6	7	8
do - 500,00	67564	261,67	37300	251,27	19460	271,95	10804	279,07
500,01 - 1.000,00	102035	745,51	52722	733,11	19660	725,46	29653	780,84
1.000,01 - 1.500,00	137765	1.272,44	58473	1.269,49	40784	1.296,22	38508	1.251,73
1.500,01 - 2.000,00	254240	1.773,82	103836	1.787,86	74371	1.758,41	76033	1.769,73
2.000,01 - 3.000,00	293855	2.444,01	172374	2.483,01	61042	2.414,31	60439	2.362,79
3.000,01 - 4.000,00	141038	3.405,07	104860	3.412,07	20642	3.373,17	15536	3.400,21
4.000,01 - 5.000,00	44443	4.415,56	34242	4.414,85	5481	4.398,38	4720	4.440,65
5.000,01 - 6.000,00	14417	5.416,80	12259	5.419,99	1642	5.404,76	516	5.379,26
6.000,01 - 7.000,00	6974	6.413,11	6049	6.406,14	707	6.455,70	218	6.468,62
7.000,01 - 8.000,00	1319	7.435,35	1206	7.439,94	62	7.415,06	51	7.351,58
veće od - 8.000,00	940	9.530,13	866	9.547,72	32	9.486,19	42	9.200,81
UKUPNO	1064590	2.119,39	584187	2.340,52	243883	1.880,03	236520	1.820,00

NAPOMENA:

U svote mirovina uključen je zaštitni dodatak uz mirovinu, prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju (ZOMIO) koji se primjenjivao do 31. prosinca 1998. i dodatak na mirovinu prema Zakonu o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine", broj 79/2007.), koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2007.

NAKLADNIK:
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Središnja služba
A. Mihanovića 3, 10 000 ZAGREB
www.mirovinsko.hr

Za nakladnika: Mile Rukavina
Urednica: Marica Imprić- Jurić
Suradnik: Goran Krstičević
Lektorica: Boška Žedelj

Uređuje Odjel za odnose s javnošću
tel: 01/4595-156, 01/4595-269
fax: 01/4595-168